ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

Creative Leadership of School Administrators Affecting Learning Organization of School Under the Office of The Secondary Educational Service Area Office SiSaket Yasothon

สุดารัตน์ สิทธิศร[1*], จิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์[2] และพงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง[3]
Sudarat Sittisorn[1*], Jittimaporn Srihawong[2] and Pongsak Thongpanchang[3]
[1*]นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
[2,3]อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
[1*]Master Student in Educational Administration Sisaket Rajabhat
[2,3]Lecturer from Educational Administration Sisaket Rajabhat
*Corresponding Author Email, Sittisornkj@gmail.com

Received: 15 January 2026 Revised: 28 January 2026 Accepted: 29 January 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร 2. เพื่อศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร และ 4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำนวน 144 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$= 4.78, S.D. = 0.22) 2) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$= 4.82, S.D. = 0.26) 3) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับปานกลาง (r = 0.544) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สามารถร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้ร้อยละ 39

โดยตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์สูงสุดคือ การร่วมมือทำงานเป็นทีม และ ความไว้วางใจ และสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ คือ $\acute{Z} = -0.118Z_1 + 0.557Z_2 - 0.089Z_3 + 0.345Z_4$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, องค์กรแห่งการเรียนรู้, ผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา

Abstract

This research consists purposes were 1. to examine the level of creative leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Si Sa Ket Yasothon 2. to investigate the learning organization characteristics of schools under the Secondary Educational Service Area Office Si Sa Ket–Yasothon 3. to explore the relationship between administrators' creative leadership and the learning organization characteristics of schools under the Secondary Educational Service Area Office Si Sa Ket Yasothon and 4. to determine the aspects of administrators' creative leadership that influence the development of schools as learning organizations under the Secondary Educational Service Area Office Si Sa Ket Yasothon. This study employed a quantitative research design. The research instrument was a questionnaire. The sample consisted of 144 school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Si Sa Ket Yasothon. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan (1970) sample size table. Stratified random sampling with proportional allocation according to school size was used. The collected data were analyzed using descriptive statistics, including percentage, mean and standard deviation, as well as Pearson's product moment correlation coefficient and multiple linear regression analysis. The results revealed that 1) The overall level of creative leadership among school administrators was at the highest level ($\bar{x}$ = 4.78, S.D. = 0.22) 2) The overall level of schools functioning as learning organizations was also at the highest level ($\bar{x}$ = 4.82, S.D. = 0.26) 3) Creative leadership showed a moderate positive correlation with schools' status as learning organizations (r = 0.544), which was statistically significant at the .01 level and 4) Creative leadership jointly predicted schools' development as learning organizations at 39 percent of the variance explained. The strongest predictive variables were teamwork collaboration and trust. The standardized regression equation can be written as $Z' = -0.118Z_1 + 0.557Z_2 - 0.089Z_3 + 0.345Z_4$

Keywords: Creative Leadership, School Administrators, Learning Organization Secondary Education

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) มีการสร้างเสถียรภาพภายในประเทศและการป้องกันภัยคุกคามจากภายนอก มุ่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การเป็นไทยแลนด์ 4.0 (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2560, น.3-17) มุ่งเน้นการขับเคลื่อนด้วยความคิดสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนานวัตกรรมใหม่โดยใช้เทคโนโลยีเป็นกลไกสำคัญต้องพัฒนาทุก ๆ ด้านให้เข้ายุค 4.0 จัดการศึกษาเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถและมีคุณลักษณะพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) สามารถปรับตัวไปตามสถานการณ์ของโลกในปัจจุบันตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน(พ.ศ. 2566 - 2570) ที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของประเทศ ซึ่งผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาจะต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ จะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้ต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้นั่นคือสถานศึกษาจะต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

องค์กรแห่งการเรียนรู้นั้นเป็นองค์กรต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อไปบรรลุจุดมุ่งหมาย เป็นองค์การที่มีรูปแบบความคิดใหม่ ๆ (Senge, P, 1990, p.26) มีระบบจัดการความรู้ที่เกิดจากการร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของคนในองค์กร กระตุ้นให้คนในองค์กรไม่หยุดที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถของตน เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลให้องค์กรมีการพัฒนาไปในทางที่ดีอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาการทำงาน มีการแบ่งปันความคิดในการทำงาน มีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม มีการทุ่มเททรัพยากรเพื่อลงทุนให้บุคลากรทุกระดับเกิดการเรียนรู้ ตลอดจนสร้างค่านิยมเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมและทดลองทำสิ่งใหม่ ๆ สามารถแสดงศักยภาพ เพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และเกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา สร้างความเป็นเลิศแก่องค์กร ผู้บริหารระดับสถานศึกษาในฐานะผู้นำขององค์กร ความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับการบริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ (สุวิมล มธุรส, 2564, น.33)

ผู้บริหารระดับสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทและหน้าที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและสถานศึกษา รู้จักการวางแผน กำหนดโครงสร้างการบริหารและตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาเป็นผู้นำและรู้จักการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารระดับสถานศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายจึงต้องการผู้บริหารยุคใหม่ที่มีคุณลักษณะสำคัญคือ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (สุวิมล มธุรส, 2564, น.33-42) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ คือ บุคคลที่มีการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่สามารถกระตุ้นและตอบสนองทางความคิด โดยใช้การกระบวนการไตร่ตรองทางความคิดอย่างถี่ถ้วนภายใต้สถานการณ์ต่างๆ มีภาวะผู้นำที่ต้องการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง แสวงหาความรู้ทุกครั้งเมื่อมีโอกาส มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักใช้วิกฤตที่เกิดขึ้นให้เป็นโอกาส มีมุมมองทัศนคติเชิงบวก เพื่อให้หน่วยงานได้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงนั้น และเป็นผู้ที่ไม่ยึดติดกับสถานภาพเดิมที่เป็นอยู่ของสถานศึกษาผู้นำที่สร้างความคิดสร้างสรรค์จำเป็นต้องอาศัยความเอาใจใส่ใกล้ชิด มีส่วนร่วมสัมพันธ์กับงาน มีกระจายอำนาจการตัดสินใจแก่บุคลากร เรียนรู้ สอบถาม สร้างสัมพันธ์ภาพและสืบเสาะหาแนวทางที่เป็นไปได้เพื่อสร้างแนวคิดและวิธีการใหม่ ๆ แก่องค์กร (Ash, R., and Prsall, M, 2007, p.45)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร มีวิสัยทัศน์คือ มุ่งพัฒนาองค์การให้มีคุณภาพและมาตรฐานสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย เน้นคุณธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการพัฒนาระบบและกระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สู่องค์กรที่คุณภาพตามมาตรฐาน มีการส่งเสริมและสนับสนุน การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร, 2564) เล็งเห็นได้ว่าการเน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนเป็นรูปแบบขององค์กรแห่งการเรียนรู้ และการสร้างผู้เรียนภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ขึ้นด้วยนวัตกรรม สถานศึกษาในสังกัดต้องมีนวัตกรรมในการจัดการศึกษา จึงสามารถส่งผลให้เขตพื้นที่การศึกษาเป็นพื้นที่แห่งนวัตกรรมได้ด้วยความจำเป็นในการสร้างนวัตกรรมทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์มีพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมได้ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล, 2562, น.145)

ดังนั้น จากสภาพดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสพม. ศรีสะเกษ ยโสธร เพื่อพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อีกทั้งการเสริมสร้างภาวะผู้นำในบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อ ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและการเรียนรู้เป็นทีม พัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ต่อยอดไปสู่วัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ เหล่านี้เป็นวงจรแห่งการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
2. เพื่อศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร

การบททวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำสอดคล้องกับชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2561, น.52-55) กล่าวว่าภาวะผู้นำคือกระบวนการที่ผู้นำสามารถพูดจูงใจบุคคลในกลุ่มให้สามารถทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม Tourish (2019, p.12) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการสื่อสารและการมีอิทธิพลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องภายในองค์กร ผู้นำควรเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการตัดสินใจอย่างโปร่งใส และภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และวิมล จันทร์แก้ว (2555, น.46) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ควรจะเร่งรัดพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างพลังการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษนี้ ให้แก่ผู้บริหารระดับ

สถานศึกษาในสังกัดได้แก่การส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาในด้านภาวะผู้นำ การเรียนรู้แบบทีม ภาวะผู้นำของผู้นำ ภาวะผู้นำที่สร้างความคิดสร้างสรรค์ ภาวะผู้นำการบริหารความเสี่ยงและภาวะผู้นำ ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีนักวิจัย รัษฎากร อัครจันทร์ (2560, p.82) องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) ความยืดหยุ่น 3) การมีแรงจูงใจ 4) การมีจินตนาการ 5) ความสามารถในการแก้ปัญหา และ 6) การปฏิบัติสู่เป้าหมาย และ Mungkasem, U. (2001, p.47) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้ที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีองค์ประกอบสำคัญ คือ 1) การมีความเป็นผู้นำ (Leadership) การมีวิสัยทัศน์ (Vision) 3) การทำงานเป็นทีม (Team Work) 4) การปรับตัวและ 5) การมีทัศนคติด้านบวก (Positive Attitude)

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้องค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นองค์การที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการให้บุคลากรทั่วทั้งองค์กร สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้อย่างทั่วถึงตลอดเวลาบุคลากรเกิดการพัฒนาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นำผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้กระบวนการและสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มีคุณค่าต่อสังคม Wick, C. W. and L.S. Leon (1993, p.18-19) ไม่มีในเอกสารอ้างอิง ได้กล่าวว่าลักษณะสำคัญขององค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้มีองค์ประกอบ คือ 1) ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (Leader with Vision) 2) แผนงานและการประเมินผล (Plan/Metrica) 3) ระบบข้อมูลข่าวสาร (Information System) 4) การคิดค้น (Inventiveness) 5) การประยุกต์ใช้ความรู้ (Implementation)

องค์ประกอบของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา วิจารณ์ พานิช (2555, น.167) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) มีหลักสำคัญ 5 ประการ ขององค์การแห่งการเรียนรู้และบุคคลเรียนรู้ ได้แก่ 1) การคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) 2) การเป็นบุคคลรอบรู้ (Personal Mastery) 3) การมีแบบแผนความคิด (Mental Models) 4) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) 5) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) และSenge (1990: 15-16) เสนอแนวคิดวินัย 5 ประการ เป็นหลักในการฝึกฝนสมาชิกขององค์การ คือ (1) การพัฒนาตนเองให้เป็นเลิศ (Personal Mastery) (2) แบบแผนด้านความคิด (Mental Model) (3) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันของคนในองค์การ (Shared Vision) (4) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) (5) การคิดเชิงระบบ (Systems Thinking)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธรจำนวน 83 โรงเรียน ผู้บริหารจำนวน 227 คน ปีการศึกษา 2568 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร จำนวน 144 คน กำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970, p.608-609) โดยกำหนดให้ผู้บริหารระดับสถานศึกษาหรือผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 53 คน และรองผู้อำนวยการ

สถานศึกษาจำนวน 91 คน ได้มาโดยกำหนดขนาด ของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการเป็นองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของสถานศึกษา (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น.121) แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) รายข้อมีค่าคุณภาพตามเกณฑ์ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.95 และ 0.98

3. เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เพื่อนำเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติทางการวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและความถดถอยแบบพหุเบบ Enter

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับบทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.79	0.30	มากที่สุด
2. ด้านการร่วมทำงานเป็นทีม	4.73	0.24	มากที่สุด
3. ด้านความยืดหยุ่น	4.77	0.30	มากที่สุด
4. ด้านความไว้วางใจ	4.83	0.25	มากที่สุด
เฉลี่ย	**4.78**	**0.22**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารระดับสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$= 4.78, S.D. = 0.22) เมื่อพิจารณแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความไว้วางใจ ($\bar{x}$= 4.83, S.D. = 0.25)

รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{x}$= 4.79, S.D. = 0.30) ด้านความยืดหยุ่น ($\bar{x}$= 4.77, S.D. = 0.30) และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการร่วมทำงานเป็นทีม ($\bar{x}$= 4.73, S.D. = 0.24) ตามลำดับ

2. การศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวม

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง	4.88	0.21	มากที่สุด
2. ด้านแบบแผนด้านความคิด	4.75	0.35	มากที่สุด
3. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันของคนในองค์กร	4.78	0.35	มากที่สุด
4. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.87	0.28	มากที่สุด
5. ด้านการคิดเชิงระบบ	4.82	0.27	มากที่สุด
6. ด้านการจัดการความรู้	4.82	0.31	มากที่สุด
เฉลี่ย	**4.82**	**0.26**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$= 4.82, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x}$= 4.88, S.D. = 0.21) รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ($\bar{x}$= 4.87, S.D. = 0.28) ด้านการคิดเชิงระบบ ($\bar{x}$= 4.82, S.D. = 0.27) ด้านการจัดการความรู้ ($\bar{x}$= 4.82, S.D. = 0.31) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านแบบแผนด้านความคิด ($\bar{x}$= 4.75, S.D. = 0.35) ตามลำดับ

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียสันระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารระดับสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตัวแปร	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_6	Y_{totle}
X_1	0.260^{**}	0.329^{**}	0.416^{**}	0.115	0.283^{**}	0.135	0.293^{**}
X_2	0.501^{**}	0.629^{**}	0.547^{**}	0.398^{**}	0.505^{**}	0.299^{**}	0.539^{**}

X_3	0.377**	0.454**	0.522**	0.335**	0.298**	0.380**	0.448**
X_4	0.586**	0.355**	0.418**	0.519**	0.267**	0.477**	0.477**
X_{totle}	0.529**	0.549**	0.598**	0.416**	0.420**	0.399**	0.544**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01.

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารระดับสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกระดับปานกลาง (r_{xy} = 0.544) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันของคนในองค์กร (Y_3) (r_{xy} = 0.598) รองลงมาคือ ด้านแบบแผนด้านความคิด (Y_2) (r_{xy} = 0.549) ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Y_1) (r_{xy} = 0.529) ด้านการคิดเชิงระบบ (Y_5) (r_{xy} = 0.420) ด้านเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม(Y_4) (r_{xy} = 0.416) และด้านการจัดการความรู้ (Y_6) (r_{xy} = 0.399) ตามลำดับ

4. การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารระดับสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E.	β	t	P-Value
ค่าคงที่ (constant)	1.045	0.435	-	2.403	0.018
ด้านการมีวิสัยทัศน์(X_1)	-0.102	0.091	-0.118	-1.122	0.264
ด้านการร่วมมือทำงานเป็นทีม (X_2)	0.608	0.126	0.557	4.837	0.000
ด้านความยืดหยุ่น (X_3)	-0.078	0.100	-0.089	-0.787	0.433
ด้านความไว้วางใจ (X_4)	0.365	0.102	0.345	3.567	0.000
R = 0.625 R^2 = 0.390 F = 22.249**					

** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารระดับสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมมือทำงานเป็นทีม (X_2) ด้านความไว้วางใจ (X_4) ด้านความยืดหยุ่น (X_3) และด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1) ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งตัวแปรปัจจัยทั้งสี่ด้านสามารถอธิบายการผันแปรและร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้ ร้อยละ 39.00 มีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ 0.435 (R^2 = .390, S.E. = .0.435) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.625 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.390 หมายถึง บทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารระดับสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 39.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ Enter สามารถแทนค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแต่ละตัวลงในแบบจำลองของการศึกษา จะได้สมการทำนายแนวโน้มการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ใน ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$\hat{Z} = -0.118Z_1 + 0.557Z_2 - 0.089Z_3 + 0.345Z_4$

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารระดับสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$= 4.78, S.D. = 0.22) เมื่อพิจารณแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความไว้วางใจ ($\bar{x}$= 4.83, S.D. = 0.25) รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{x}$= 4.79, S.D. = 0.30) ด้านความยืดหยุ่น ($\bar{x}$= 4.77, S.D. = 0.30) และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการร่วมทำงานเป็นทีม ($\bar{x}$= 4.73, S.D. = 0.24) ตามลำดับ

2. เพื่อศึกษาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารระดับสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกระดับปานกลาง (r_{xy} = 0.544) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันของคนในองค์กร(Y_3) (r_{xy} = 0.598) รองลงมาคือ ด้านแบบแผนด้านความคิด (Y_2) (r_{xy} = 0.549) ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Y_1) (r_{xy} = 0.529) ด้านการคิดเชิงระบบ(Y_5) (r_{xy} = 0.420) ด้านเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม(Y_4) (r_{xy} = 0.416) และด้านการจัดการความรู้ (Y_6) (r_{xy} = 0.399) ตามลำดับ

4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร พบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารระดับสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการร่วมมือทำงานเป็นทีม (X_2) ด้านความไว้วางใจ (X_4) ด้านความยืดหยุ่น (X_3) และด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1) ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งตัวแปรปัจจัยทั้งสี่ด้านสามารถอธิบายการผันแปรและร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้ ร้อยละ 39.00 มีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ 0.435 (R^2 = .390, S.E. = . 0.435) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.625 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.390 หมายถึง บทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารระดับสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 39.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ Enter สามารถแทนค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแต่ละตัวลงในแบบจำลองของการศึกษา จะได้สมการทำนายแนวโน้มการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ใน ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$\hat{Z} = -0.118Z_1 + 0.557Z_2 - 0.089Z_3 + 0.345Z_4$

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารระดับสถานศึกษาผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารระดับสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในปัจจุบัน ผู้บริหารความจริงใจซื่อสัตย์ เปิดเผย ตรงไปตรงมา เอาใจใส่ มีความห่วงใย เมตตา และปรารถนาดีผู้อื่นจนได้รับความไว้วางใจจากผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความรับผิดชอบในหน้าที่และคำพูด มีทักษะในการประสานงาน และมีทักษะในการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีประสิทธิภาพ มีทักษะในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติงาน สามารถแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของทีมงานอย่างต่อเนื่องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ส่งผลให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนาองค์กร สอดคล้องกับศิริวิไล สุขหอม และคณะ (2567, น.2627-2640) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารระดับสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก รวมทั้งงานวิจัยต่างประเทศของ Saglam (2022, p.1133–1147) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับระดับความฉลาดขององค์การในโรงเรียน พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การคิดเชิงระบบ และการจัดการความรู้ ซึ่งแต่ละด้านสะท้อนถึงการทำงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาแนวทางใหม่ ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการส่งเสริม มีระบบการจัดการความรู้ภายในองค์กร สถานศึกษามีการตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ และการปฏิบัติงาน การวางแผนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้แสวงหาความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของร่วมกันเป็นทีม และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้บุคลากรร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาจากการปฏิบัติงานเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับกนกเนตร คำไพ (2566, น.114) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในมิติต่าง ๆ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีม ความยืดหยุ่น และความไว้วางใจ มีแนวโน้มที่จะสามารถส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาความสัมพันธ์ พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารระดับสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในระดับสูง จะเอื้อต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของรมย์รวินท์ ประสงใด

และสรรฤดี ดีปู่ (2567, น.302) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ในระดับมากและองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากอีกทั้งพบความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ

4. ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการร่วมมือทำงานเป็นทีม ด้านความไว้วางใจ ด้านความยืดหยุ่น และด้านการมีวิสัยทัศน์ สามารถร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ร้อยละ 39.00 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นปัจจัยสำคัญในเชิงสาเหตุที่มีบทบาทต่อการพัฒนาองค์กรการศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ แม้ว่ายังมีปัจจัยอื่นร่วมด้วยอีกส่วนหนึ่งตามธรรมชาติขององค์กรที่มีความซับซ้อน สอดคล้องกับรมย์รวินท์ ประสงใด และสรรฤดี ดีปู่ (2567, น.302-318) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การสร้างความไว้วางใจ และการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และผลการวิจัยยังสอดคล้องกับชนม์นิภา ศรีทองมา และคณะ (2568, น.854–866) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การสร้างความไว้วางใจ และการสนับสนุนการเรียนรู้ของบุคลากรมีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษานอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Saglam (2022, p.1133–1147) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับระดับความฉลาดขององค์การในโรงเรียน พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสามารถร่วมกันพยากรณ์ระดับความฉลาดเชิงองค์การของโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาโรงเรียนในลักษณะองค์กรแห่งการเรียนรู้ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นตัวขับเคลื่อน สำคัญในการทำให้สถานศึกษาก้าวสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยมีการสร้างวัฒนธรรมแห่งความร่วมมือ ความไว้วางใจ และการเรียนรู้ร่วมกันในทุกระดับขององค์กร

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ร้อยละ 39.00 องค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญคือ การค้นพบว่าด้านการร่วมมือทำงานเป็นทีมและด้านความไว้วางใจเป็นตัวพยากรณ์ที่มีอำนาจสูงที่สุด ซึ่งสะท้อนว่าการสร้างความสัมพันธ์เชิงการทำงานและบรรยากาศที่เอื้อต่อความร่วมมือมีบทบาทมากกว่าการมุ่งเน้นวิสัยทัศน์ของผู้บริหารเพียงฝ่ายเดียว ผลการวิจัยนี้จึงตอกย้ำว่า การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องเริ่มจากการสร้างทีมงานที่เข้มแข็งและความเชื่อมั่นระหว่างบุคลากร อันเป็นฐานสำคัญของการเรียนรู้ร่วมกันและการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารระดับสถานศึกษา ด้านการร่วมทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรดำเนินการกำหนดนโยบายส่งเสริมการทำงานเป็นทีมอย่างชัดเจน พัฒนาผู้บริหารผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ เน้นทักษะการสร้างทีม นำผลการประเมินการทำงานเป็นทีมมาใช้จริง ใช้เป็นข้อมูลในการนิเทศ ติดตาม และวางแผนพัฒนาผู้บริหารรายบุคคล

1.2 ด้านแบบแผนด้าน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า ครูและบุคลากรอาจยังยึดติดกับกรอบความคิดเดิม ขาดการทบทวนวิธีคิด ความเชื่อ และวิธีปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมการปรับเปลี่ยนกรอบความคิดเชิงบวกและเชิงสร้างสรรค์ โดยจัดอบรมหรือจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการคิด สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1.3 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารระดับสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตฯ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ เปิดกว้างทางความคิด ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และสนับสนุนการเรียนรู้ จะช่วยผลักดันให้สถานศึกษาพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ด้านการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร

2.2 ควรมีการศึกษาและพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านแบบแผนความคิดของสถานศึกษา

2.3 ควรเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนควบคู่กับผู้บริหารระดับสถานศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนมุมมองของผู้ปฏิบัติงานจริง และเพิ่มความครบถ้วนของผลการวิจัย

2.4 ควรนำผลการวิจัยไปพัฒนาเป็นรูปแบบหรือโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และศึกษาผลของการนำไปใช้ในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กนกเนตร คำไพ. (2566). *ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร: สกลนคร.

ชนม์นิภา ศรีทองมา วัน เดชพิชัย และนวรัตน์ ไวชมภู. (2568). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1. *เสฏฐวิทย์ปริทัศน์, 5*(2), 854–866.

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2561). *ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารองค์การ: แนวคิด ทฤษฎีและกรณีศึกษา.* กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น.* (พิมพ์ครั้งที่10 ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

รมย์รวินท์ ประสงใด และสรรฤดี ดีปู่. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. *วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย, 16*(1), 302-318.

รัษฎากร อัครจันทร์. (2560). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร: สกลนคร.

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21.* มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2562). *การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างจิตนวัตกรรม.* กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ:

วิมล จันทร์แก้ว. (2555). *โครงสร้างการพัฒนาภาวะผู้นาเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงโรม สุราษฎร์ธานี เขต 3.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรังสิต: ปทุมธานี.

ศิริวิไล สุขหอม, พัชรินทร์ แก้วมาเมือง และลินดา นาคโปย. (2567). ได้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 25*(2), 2627-2640.

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2560). Thailand 4.0 ขับเคลื่อนอนาคตสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน. *วารสารไทยคู่ฟ้า, 33*, 3-17.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 - 2570) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2568, จาก https://www.obec.go.th/archives/813787.

สุวิมล มธุรส. (2564). การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19. *วารสารรัชตภาคย์, 15*(40), 33-42.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. (2564). *การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา.* สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2568, จาก https://www.secondarysskyst.go.th/

Ash, R., and Prsall, M. (2007). *The new work of formative leadership.* Birmingham: Samford University Press.

Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Journal Education and Psychology Measurement, 3*(30), 607 -610.

Mungkasem, U. (2001). *The experimental chief executive officer [Unpublished doctoral dissertation].* University of the Philippines.

Saglam. (2022). *Centralized Bargaining with Pre-donation in a Vertically Related Industry.* MPRA Paper 114835, University Library of Munich, Germany.

Senge, P. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization.* New York: Doubleday/Currency.

Tourish. (2019). Is complexity leadership theory complex enough? A critical appraisal, some modifications and suggestions for further research. *Organization Studies, 40*(2), 219-238.

Wick, C. W. and L.S. Leon. (1993). *The Learning Edge: How Smart Managers and Smart Companies Stay Ahead.* United States of America: MsGraw-Hill, Inc.